

DIARI CATALÀ

POLÍTIC Y LITERARI

ANY II

BARCELONA — DIVENDRES 17 DE SETEMBRE DE 1880

446

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: FERNANDO, 32, 1.er — SUCURSAL EN GRACIA.—DEVANT DEL TEATRO, DEPÓSIT DE MÀQUINAS DE CUSIR.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ. — Barcelona, un mes 5 rals | Fora, un trimestre, 20 | Estranger, (unió postal) trimestre 40

SANTS DEL DIA.—Sant Pere de Arbués.—QUARANTA HORAS.—Iglesia de Nostra Senyora de Valldoncella.

SUSCRIPCIO

per' alsar un monument en Tortellà.
(Máxim, 4 rals. Mínim, 1 quarto.)

Suma anterior.	71 rs.	87 cénts.
Un Autonomista de Cer-		
danya.	1 »	
M. E. B.	2 »	
N. Pagés.	2 »	
Total.	75 »	87 »

Espectacles.

PÚBLICHES.

TEATRO ROMEA.—Demà, inauguració de la temporada.—Societat Latorre.—La preciosa comèdia en 5 actes, *Angela y la tant celebrada pesa, La familia improvisada*.

Lo diumenje per la tarda se posarà en escena, lo interessant drama en 5 actes, *Juan de Padilla* en lo qual se presentarà al final lo tamós quadro de la mort dels Comuners Padilla, Bravo y Maldonado, copia del célebre pintor Gisbert. Nit, lo sempre aplaudit drama català en 4 actes, *Las euras del mas*.—Se despatxa en contaduría Segueix obert l' abono pera diumenjes y días festius tarde y nit.

TEATRO ESPANYOL.—Companyia d'òpera italiana.—La ópera en 3 actes, *La Traviata*.

TEATRO ESPANYOL.—Lo diumenje per la tarda inauguració de la temporada d' ivern ab lo drama *Los dos sargentos franceses*. Hi pendrà part en aquesta obra la senyora Juani y lo senyor Arolas.—Lo dia 24 y 26 tarde y nit se posarán las mágicas, *Estrella de oro*, y *Almendra del diablo*, habent pintat pera aquesta un numeroso decorat.

TEATRO TIVOLI—Avuy, Societat Latorre.—A dos quarts de nou; la preciosa sarsuela en 3 actes, *El Juramento*.—En lo segon intermedi se dispararà en los Jardins de Novetats un ramillet de focs artificials.—Entrada 2 rals.

BON RETIRO.—Avuy, á un quart de nou.—Companyia de sarsuela del senyor Prats, la sarsuela en 4 actes, *El molinero de Subiza*.—Entrada un ral y mitx.—No's donan salidas.

PRAT CATALÀ.—Avuy á dos quarts de nou.—Última setmana.—Concert per la Banda de Artilleria.—Entrada 4 quartos.

CIRCO EQUESTRE BARCELONÉS DE ALEGRIA Y CHIESI.—Plassa de Catalunya.—Avuy á dos quarts de nou.—Gran funció de exercicis eqüestres y gimnástichs y en la que hi pendrà part los molt aplaudits germans Dare.—Entrada 3 rals.

TEATRO DEL CIRCO.

En ocasió de las firas y festas de la Mercé, se donarán en aqueix teatro algunas representacions extraordinarias de ópera italiana ab la célebre cantant senyoreta

BIANCA DONADIO

en unió dels senyors:

GIACOMO PIAZZA, primer tenor.

MASSIMO CIAPINI, primer barítono.

PAOLO MEROLES, primer baix.

GIOVANNI MARCHISIO, caricato y sus relatives parts comprimarias y secundarias.

Mestre director d' orquesta:

JOSEPH GOTÓS

50 professors d' orquesta y 44 coristas de abdós sexes, perteneixens tots al *Gran Teatro del Liceo*.

Las óperas que cantarà la célebre DONADIO serán:

Barbieri.—Sonámbula.—Traviata.

Preu de las localitats en contaduria.

Rs. vn.

Palcos principals.	164'50
Id. de platea..	124'50
Mitxos palcos principals..	84'50
Butacas de 1.ª classe y circulars.	21'50
Puestos fixos de platea.	9'50
Id. id. de segon pis.	7'50

Preu en lo despatax.

Palcos principals.	160'50
Id. de platea..	120'50
Mitxos palcos principals..	80'50
Butacas de 1.ª classe y circulars.	20'50
Puestos fixos de platea.	8'50
Id. id. de segon pis.	6'50

Entrada general, Rvn. 7'90.

Los senyors propietaris que tinguin dret á entrada y localitat en dit teatro, se servirán presentar-se a la Administració del mateix desde las deu á las dotze del demàt i de tres á cinch de la tarda de tots los días, á fi de ser reconeguts los documents que acreditin sa propietat y rebre una contrasenya, sens la qual cap de dits senyors propietaris tindrà dret á l' entrada en lo teatro.

No's admeten entrades de favor.

La primera representació tindrà lloch lo diumenje 19 del corrent (salvo casos imprevistos) ab la ópera

IL BARBIERI.

Pera aquesta funció se despatxa en contaduria. Barcelona 15 de Setembre de 1880.

PLASSA DE TOROS DE BARCELONA.

S' avisa als aficionats y al públic, que quedan ficsats en los baixos del teatro Principal y de-

més llochs de costum, los cartells anunciants abono pera las

Duas corridas de toros

de las ganaderías de CARRIQUIRI y de SALIDO, que en los días 24 y 26 del actual lidiará la numerosa y reputada quadrilla que dirigeix lo célebre

Rafel Molina, LAGARTIJO.

PARTICULARS

LA ALIANZA DE LAS AFUERAS.—Ab aquest titol va projectarse en una reunio tinguda lo dia 13 del corrent en lo cassino de «La Familiar Obrera de Sans», ab assistencia de cinch societats mes d' aqueix poble, celebrar un ball lo dia 24 del corrent, festa de N. S. de la Mercé en Barcelona, dedicat únicament á las societats de fora ciutat; per aquest motiu se crida á las ditas Societats de fora perquè envihin representants á la reunio que tindrà lloch lo diumenje dia 19 del corrent á las 2 de la tarda en lo cassino ja dit pera tractar de dit ball.

Se prega la assistencia ja que per causa de la proximitat de la festa no podrá avisarse personalment á molts Societats.

Sans 13 Setembre de 1880.—La Comissió.

Reclams

LA EMPERATRIZ
3 ESCUDILLERS BLANCHS.

ANTIGA TINTORERÍA DEL CENTRO.

CARRER DE LA LLIBRETERIA, 13.

En aquesta acreditada casa 's renta la roba de caballer sens descosirla, deixantla com nova. Especialitat en tenyir vestits de seda y mocadors de crespó.

No equivocarse. Llibreteria, 13.

RELLOTJES

Nou y variat assortit en re-montoirs desde 2 duros un. En pikel máquinas garantidas per 5 anys, desde 4 duros. En plata desde 5 y en or de lleu desde 18 duros. Basar Parisien, Rambla del Centre, 35, al costat del Passatge de Bacardí.

HERPES,

sarna, escrófulas y demés humors, aixis interns com externs. No descuidar que'l Rob antiherpétich de Dulcamara compost del Dr. Casasa, es l'únic que 'ls cura radicalment, sens que mai donguin senyal d' haber existit.—Vejis lo prospecte.—Unich deposit.—Gran Farmacia del doctor Casasa, plassa de la Constitució, cantonada al carrer de Jaume I.

METALL

BLANCH GARANTIT.—Rich y abundant assortit ent totá classe d' objectes pera us doméstich. fondas y cafès. —Especialitat en cuberts desde 2 rals parell. Basar Parisien, 35. Rambla del Centro al costat del Passatge de Bacardí.

VENEREO.

Sa curació es prompta, radical y segura, sense mercuri, copaiva ni altras preparacions perjudicials, per medi del AIXEROP ANTI-VENEREO DEL Dr. CASASA.—Gonorreas, llagas, tumors, dolors, estrenyiments; l' venéreo, en tí, en totes las sevas formas, per crónich que siga, se cura prompte y bé ab aqueix inimitable Aixerop, exclusivament vegetal.—Vegis lo prospecte.—Dirigirse al Dr. CASASA en sa GRAN FARMACIA, plassa de la Constitució, cantonada al carrer de Jaume I.

GRANATE

montat fi, en or. Gran baratura en arrecadas, medallons, y anellas última novetat. Basar Parisien, Rambla del Centro, 35, al costat del Passatge de Bacardí.

SE TRASPASSA

una botiga situada en un carreter del mes céntrichs d' aquesta ciutat. Donarán rahó, Basea, número 21, pis tercer, 1., de 12 á 2 y per la nit de 7 á 8.

Colegi de Sant Ildefons

COPONS, 7, BARCELONA.

Primera y segona ensenyansa.—Ensenyansa mercantil completa.—música.—Dibuix.—Gimnastica.—Carreras especiales.—Idiomas.—Professorat numerós y escullit.

Espacions é higienich local. Mètodes especials d' ensenyansa.

AVÍS als senyors PROPIETARIS

Baratura en los papers pintats pera decorar habitacions, y gust en la colocació per Joseph Ventura.

Totas las personas que desitxin fer empaperar, trobarán un gran y variat assortit desde l' preu de 2 rals pessa en endavant.—Se reben encàrrechs pera portar los mostruaris á domicili, Sant Pau, 32, botiga.

Joaquim Ortiz

L' únic mestre que ab 8 llissons ensenya de ballar pera sortir d' un compromís y ab altres tantas la perfecció de ballar en un saló. No hi han classes generals. — Hospital, 96, pis primer.

CURACIO

radical de las enfermetats de la dona y dels noys; ab tota seguritat, y sens operació, las llúpias, las hernias, (trencats).—Horas de visita de 11 á 1.—Farmacia de Nostre Senyora del Remey, carrer Tallers, 44.—Consulta de franch.

VERMOUTH DE TORRAS.

Aqueix ví, lleugerament amarch, pro d' un sabor agradable y d' un aroma esquisit, está compost ab plantas sumament medicinals y salutíferas.

Es tònic, estimulant y anti-nerviós, y convé particularment, barrejat ab aigua, als convalecents, á las personas débils y nerviosas, als que pateixen del ventrell, dolors de cap, etc., etc. De venda en las principals farmacias y en casa de son autor

Rambla de Sant Joseph, n. 9.

Secció d' economia DOMÉSTICA.

PREUS corrents á la menuda dels articles de consum doméstich, en los mercats de Barcelona en lo dia d'ahir.

Bou de 1. ^a á 22 quartos tersa, ab os;	á 28 id sense
Id. de 2. ^a á 18 id.	id. á 24 id. id.
Id. de 3. ^a á 14 id.	id. á 20 id. id.
Badella á 24 id.	id. á 34 id. id.
Moltó en general.	á 24 id tersa
Id. en las taules de preferencia.	á 22 id. id.
Cap de Bou.	á 14 id. id.
Pota de id.	á 10 id. id.
Tripa de id.	de 18 á 20 id. id.
Cap de Badella.	á 16 id. id.
Pota de id.	á 12 id. id.
Tripa de id.	de 20 á 24 id. id.
Tossino. Carnsalada.	de 24 á 26 id. id.
Llangonissa.	á 7 id. id.
Pernil de la terra.	á 5. id. id.
Butifarra blanca.	á 6 id. unsa.
Id. negra.	á 3 id. id.

Pescaterías.—Mercat del dematí.—Poch assortit en cantitat y menos de peix; l' illus's venia á 5 rals la tersa y tallat á 6 y mitx; molls y congra á 6; castanyola á 3; tunyina á 18 y boga á 16.

Mercat de la tarda.—Llus á 4 rals z mix la tersa, molls y congra á 5; pagell á pe seta, castanyola y surell á 20 quartos, boga y saító á 16 y sardineta á 10.

Secció de Noticias BARCELONA

Congrés catalanista.—La Comisió organitzadora d' aquest Congrés ha acordat dirigir-se á las Empresas de tots los camins de Ferro de Catalunya, en demanda de que concedeixin rebaixas de preus per los membres del Congrés.

Esperém que las Empresas resoldrán favorablement la demanda, puig que aixís ho fan en Alemania, Fransa, Italia, etcétera, es á dir, en totes las nacions que tenen ganas d' anar endavant.

Reforma y millora de Barcelona.—Avans d' ahir á dos quarts de sis de la tarde se vá reunir en un dels salons de las Casas Consistorials, la Comisió de reforma y millora de Barcelona, pera discutir y aprobar lo dictámen formulat per lo senyor Ingenier de vialitat y conduccions senyor Jordan. Presidí la reunio lo senyor Arcalde y en ella se prengué lo següent acort: Proposar al Ajuntament que adopti lo projecte presentat per lo senyor Baixeras pera la realisació de la reforma interior d' aquesta ciutat, ab las adicions proposadas per lo senyor Ingenier y que son que deu completarse lo referit projecte, ab la via de reforma, prolongació del carrer de Muntaner, trassada en son plano per lo senyor Cerdá y ab la obertura de las tres grans vias que conté lo projecte de dit senyor, ab anterioritat á totes las altres.

També s' acordá en dita sessió donar un expressiu vot de gracias als autors dels quatre ante-projectes de reforma y millo-

ra, que s' presentaren al Ajuntament y estiguieren exposats en la galeria de la casa de la ciutat, y passar una comissió al senyor Baixeras, per que dintre de tres mesos presenti lo plano de las reformas complementarias que convé realisar en la part esquerra de la Rambla.

La Comissió del Ajuntament y lo senyor Baixeras.—A mes dels acorts que fem públichs en un altre suelto y que han donat alguns dels nostres colegas, la Comissió de Reforma y Millora de Barcelona, sembla que va pendren un d' inexplicable.

Nos han dit, y creyém que l' que 'ns ho ha dit ho sap, que la tal Comissió va decidir que desde luego se nombrin dos pérts, los quals determinarán quina cantitat se regalará al senyor Baixeras per sos planos y treballs; qual cantitat li será entregada inmediatament.

Sembla també que aquest regalo te per objecte lo desitx del Ajuntament de quedá amo del plano, á fí de treure á subasta la realisació de la reforma, total ó parcial.

Creyém no equivocarnos al dir que la important qüestió que s' ventila, donarà molt joch en mans dels *Fivallers* d' avuy.

Suscripció pera las firas y festas.—Segons nota que se'n ha passat de la Direcció de firas y festas populars de la Mare de Deu de la Mercé, la cantitat recaudada fins al dia de ahir, ascendia á la suma de 15,227'25 pessetas.

Intent de suicidi.—Fá alguns días que la fatal idea del suicidi s' arrela d' una manera lamentable. En una casa del carrer dels Tallers, intentá suicidarse ahir un jove obrer de 15 anys, ab una ampolla de *sal fumant* barrejada ab una gran cantitat de mistos; mes en lo moment de anarse á beurer la poció fou detingut y s' evitá la execució de son intent.

S' ignoran las causas que l' obligaren á pendre tal determinació.

Queixa.—S' han acostat á nostra Redacció alguns estudiants, demanantnos que fessim públich la irregularitat que s' nota en las disposicions dictadas per la Universitat Literaria, puig procedeix á la admissió de las matrículas pera 'ls cursos de 1880 á 81 sens haber fixat lo quadro d' horas y distribució de classes.

Duas benediccions.—Lo 19 del present, en la propietat dels esposos don Pere Morató y donya Mercé de Capdevila situada en lo poble d' Horta, se benehirán la imatge de la Verge de Lourdes y unas aigües «alumbrades» en la mateixa propietat. Tindrán aquestas aigües la propietat de curas «miraculosas», com las del célebre santuari de Fransa?

Teatro Espanyol.—L' empresa que ha pres á son càrrec lo teatro Espanyol, durant las próximas festas de la Mercé, posará en escena las comedias de màgica *La estrella de oro* y *La almoneda del diablo*, pera las quals no omiirá gasto de cap mena, habentse pintat decoracions pera la última de las anomenadas produccions.

Queixas.—Alguns subscriptors de Girona se 'ns queixan de que alguns días no reben lo DIARI y altres dias lo reben á la nit en compte de rebrel al mitxdia.

Com nosaltres portem los números á l' Administració de Correus pera que

surtin en lo primer tren, esperém que 'ls senyors administradors de Barcelona y de Girona se servirán veure d' ahont prové questa falta y donarán las órdens convenientes pera l' esmena de la mateixa.

Queixas y mes queixas. — No pasa dia que no 'n rebem sobre l' estat dels empedrats de Barcelona.

Avuy toca l' torn als vehins del carrer de la Blanqueria, que fa temps van denunciar al Ajuntament que 's compadeixés del estat de son carrer, y que no han conseguit ni ser escoltats. Lo tal carrer segueix com sempre, y las caigudas que causa son innumerables.

¿Senyors *Fivallers*, que no ho veuen? ¿No han reparat que fins las vilas mes insignificants están mes ben cuidadas que la nostra ciutat? Vegin, donchs, si son capassos de fer alguna cosa de bo, ó tòrnintsen á casa. Potser vindrán uns altres á arreglarho.

Circo Eqüestre. — La funció que havia de tenir lloc avuy á benefici de las pérdidas per la catàstrofe de Logronyo, no podrá tenir lloc fins al dia 20. del corrent, á causa de que la música d' Artilleria que te de pendre part en la mateixa, no acaba fins diumenge 'ls compromisos que tenia contrets ab anterioritat al anuncio del benefici.

Bianca Donadio. — Encare que debia arribar ahir, segons diguerem, y contra lo que copiantho del *Diario de Barcelona* anunciaren los colegas locals ahir á la tarde, no es pas cert que hagués arribat en nostra ciutat la *prima donna* Bianca Donadio.

Rebaixa de preus. — La companyia del camí de ferro de Tarragona á Barcelona y Fransa, ha anunciad ja la expediçió de bitllets á preus reduhits, ab motiu de las festas de la Mare de Deu de la Mercé.

Aplaudim lo zel de l' empresa digne de millor causa.

Altre primera pedra. — Demá al demà, se verificará en lo nou passatje de Fortuny la ceremonia de la colocació de la primera pedra del edifici que pera Casa-Colegi de Notaris de Catalunya va á aixecarse en dit lloc.

Celebrarém que aviat se passi de la primera pedra, puig no sembla sinó que en Barcelona 'ls edificis en que s' hi posa la primera pedra no s' arriba may á la segona.

Preparatius. — Pera las funcions d' ópera que donarà en lo teatro del Circo, la célebre cantant donya Bianca Donadio, comensant lo diumenge pròxim, s' está procedint ab gran activitat al adorno del citat teatro.

Sembla que 'ls carrers d' aquells voltants s' illuminaran ab llum Drumont durant las nits de funció.

«Ateneo Català.» — Copiem de nostre estimat colega *El Diluvio:*

«Se parla de que dintre poch s' estableixrà en questa ciutat un Ateneo exclusivamente català.»

Funcions de sarsuela. — Las que per diumenge te preparadas la empresa del Bon Retiro son per la tarde la coneguda sarsuela «Marina», en que s' hi distingeix lo senyor Prats y «Pasqual Bailon» en un acte. La funció del vespre será composta de las obras «Historias y cuentos»

y «El lucero del alba» mes aplaudida com mes se posa en escena. La empresa ha disposat dos estrenos per la setmana entrant; los de «La tela de araña» y «El pañuelo.»

Tempestat. — Segons comunicat oficial que habém rebut, ha sigut ordenat lo seqüestro dels exemplars dels periódichs *El Eco de Madrid*, *El Constitucional Español*, *El Siglo* y *La Nueva Prensa*.

Los accompanyém en lo sentiment.

Auxiliats. — En la casa de Socorros del districte de las Dressanas, fou curat ahir un home que remant en una llanxa rebé una contusió en la esquena.

També fou curat un home que sigue mossegat per un caball.

La illuminació del carrer de Fernando. — Los propietaris y vehins del carrer de Fernando han desistit del propósit que tenian de alumbrar dit carrer per medi de la llum elèctrica, á causa de que en los ensaigs verificats aquests dias ab los aparatos que se hi habian collocat provisionalment, resultá que si se apagaban las llums de gas de las tendas no brillaban prou los objectes exposats en los aparadors y si estaban encoses produzia molt mal efecte lo color rogench del gas ab lo blanch platejat de la llum elèctrica. En vista de aquests inconvenients la Comissió acordá colocar á la altura dels primers pisos uns triples archs decorats ab garlandas de flors y una estrella de 25 llums en l' arch central. De 'ls punts de unió d' aquest ab los archs laterals hi penjará una especie de aranya ab llums de gas á modo de jardineras.

Noticias de Gracia. — *Foment Graciense* — La Junta Directiva del «Foment Graciense» anuncia l' obertura del curs de 1880 á 1881, al mateix temps que la de la matrícula, la qual se tancará lo darrer d' aquest mes.

Lo dia tres del próxim Octubre tindrà lloc la inauguració, comensantse las classes l' endemà.

Doném la enhorabona al «Foment Graciense» que sab difundir l' instrucció ab tant d' acert entre las classes mes desatesas de la societat, sembrant llevar pera l' porvenir. ¡Tan de bó que 'l Foment tingüés forsa imitadors!

CATALUNYA

Vilafranca, 15. — Alguns consumidors de gas tractan de promoure una *huelga* general, si la empresa de dit fluido no 'l presenta ab millors condicions que las que té en la actualitat, puig dona una llum molt fosca.

— La pedregada que últimament caigué en aquest terme judicial, destruí la major part de la cullita vitícola d' alguns propietaris del poble de Castellví de la Marca.

Tarragona, 16. — En tot lo nostre terme municipal s' han acabat ja las operacions de la brema; la cullita ha sigut escassa y de mala calitat.

Durant tot lo dia d' ahir bufá en aquesta ciutat una gran ventada; se feya materialment impossible transitar per los carrers á causa de la pols que aixecaba.

Vilanova y Geltrú, 16. — Avans d' ahir anclá en questa rada lo vapor *Sofía*, 'l qual porta cargament de rails pera la vía férrea.

Moviment científich y artístich.

Obra d' art. — Hem tingut ocasió de veure la fotografia de la estàtua que com á pri-

mer envio ha executat á Roma l' artista pensionat per lo govern de Madrid senyor don Torquato Tasso. La estàtua en qüestió de la qual ja va parlar á son temps desde las planas de la «Renaixensa» lo crítich artístich de la mateixa, demostra las notables qualitats y 'ls avensos que ha fet lo senyor Tasso en l' art á que 's dedica.

La estàtua representa á Achiles arrancantse la fletxa ab la que ha sigut ferit. Com poden suposar nostres llegidors, per la simple vista de la fotografia no pot formarse exacta idea dels detalls de la obra, en la qual no obstant sobressurten la qualitat del modelat y la actitud de la figura y expressió del rostre. La postura general de la estàtua ha sigut causa de que al esser reproduïda fotogràficament no causi tota la ilusió que realment té, y que apareguen algunes desproporcions que 'ls intel·ligents veurán á primera vista esser causa de no estar ben focada.

Sentim vivament que aqueixa obra, á causa del estrany rigorisme del govern de Madrid, tinga de esser tramesa directament á la capital d' Espanya sens que puga esser exposada en la nostra ciutat, pàtria del artista que tant honrosament guanyá la pensió de que disfruta.

LA MISTURA PERA TERCIANAS DE JAYNE — pera curar las calenturas, las febres intermitentes y remitentes, etc. Aqueixas enfermetats penosas están molt generalment desarreladas per aquest remey quant se'l pren seguint á la lletra las instruccions.

TRACTEU PROMPTEMENT LOS FLATOS, DIARS REA, disenteria, cólera-morbo y las debilitat, de istiu, ó tota enfermetat intestinal, ab lo Balsam Carminatiu del doctor Jayne de Filadelfia, y obtindréu alivio rápit y segur.

PERA ALIVIAR PROMTE L' AUFECH PROBLEU L' EXPECTORANT del Dr. Jayne de Filadelfia, que obra promptement, vencent la contracció convulsiva dels conductes respiratori y causant la evacuació de las mucositats que 'ls embrassen. Pera la tos ferina y ronquera, aquest medicament es igualment beneficiós, mentres que pera totes las enfermetats pulmonars y bronquials, es tant un paliatiu com un curatiu y un segur y prompte remey pera tota tos y costipat obstinat.

Secció de Varietats

Estadística frenopática. — Se ha fet en Inglaterra, en l' hospital-manicomi, una estadística curiosa. D' ella 'n resulta que 'ls cassos de bojeria allí reunits, se deuen: 120 á infortunis; 52 á desventures amorosas; 13 á gelosia; 11 á las presons; 7 á remordiments; 3 á la seducció; 52 á la insolació, y 185 á l' exaltació religiosa.

Secció de Fondo

LAS FESTAS DE PUIGCERDÁ.

Ab satisfacció indescriptible, ab verdadera fruició, y gracias á las ben exposadas ressenyas que 'n' ha fet lo correspondal del DIARI CATALÁ, havem seguit pas á pas las festas celebradas en Puigcerdá ab motiu de la colocació de la estàtua del seu salvador lo brigadier don Joseph Cabrinetty.

Per haber visitat aquella comarca alguns días avans y haber vist l' estat dels ánims d' aquella població, sabiam que las festas serian lluhidas, pero may hauríam pensat que l' entusiasme d' aquells montanyosos arribés al punt que ha arribat, y es que, així es impossible calcular

la forsa d' expansió dels sentiments generosos, com impossible es calcular la de la dilatació dels cossos físichs. Nos quedarem curts, molt curts en las nostres presuncions y, debem confessarho, tinguem culpa, puig que si haguessim recordat los episodis de las defensas que ha fet Puigcerdá, en tots temps, als vigorosos atachs que l' hi han dirigit las pandillas carlistas, aqueixa asquerosa llaga de la nació espanyola que may se decideix lo poble á cauterisar y que tant sovint, embruta la neta terra de la Cerdanya, hauriam sapigut que quan á un poble lo sentiment de la dignitat ultrajada y del amor propi ofés pot portarlo al heroisme en la lluya, la satisfacció del noble sentiment de gratitud pot portarlo al paroxisme de la alegria.

Es per nosaltres un consol, en mitx de la tristesa que causa l' aspecte moral de la nostra nació, dominada cada dia mes pel fret egoisme personal, exercit ab descaract cinisme é insolent desvergonyiment, sens respecte á las consideracions mes atendibles ni á las atencions mes sagradas, empenyant al país cap á la ruina y al descrédit en mitx de sarcásticas befas y despreciativas riallas, es un consol, repetim, lo saber que encara hi ha algun poble com Puigcerdá que, despreciant las malvolentes y hostilitats, y fins tal vegada, los efectes de amagats rencors y venjansas maduradas, fillas del despit ó de la enveja, sap entussiasmarse ab las civilizadoras ideas de llibertat y progrés y es susceptible dels nobles sentiments de heroisme y gratitud.

Rebi Puigcerdá las nostras felicitacions. ¡Visca Puigcerdá!, que mentres hi haigui pobles que sentin com Puigcerdá, sempre hi haurà homens que sentirán com en Cabrinetty. L' agrahiment es la única aspiració dels grans cors, l' únic móvil dels grans sacrificis.

Correspondencias

DEL DIARI CATALÀ.

DIARI D' UN «TURISTA» EN SUISSA

Carta undécima.

Bad-Pfœffers 11 d' Agost de 1880.

Al sortir aquest matí de Constansa, tenia devant meu un gran llach, una gran planura y un horisont ilimitat; al escriurer aquest vespre desde Pfœffers, me trobo en lo fondo d' un barranch inmens y apenas descubreixo lo blau del cel entremitx del cantallut rocàm. Ja m' he despedit de las ciutats, y com los contrastes mes violents van á succehirse desde are l' un al altre, aconsello als lectors metodichs y ordenats, si es que fins avuy hantingut paciencia de llegir aquestas desgabelladas notas, que las passin de llach de aquí endavant ó que s' resignin al menos als cambis de tó mes bruscos y estrambòtichs. ¿Qué voleu ferhi? soch *impresionista* (si s' plau per forsa) y quan m' escaigan palets no podré pas dir que son rosas.

Donchs, pera comensar, comensaré per un detall près del natural, que no trobaré en cap guia y quina autenticitat garanteixo: així ningú m' vindrà ab preguntas ociosas. De Constansa á Romanshorn no puch dirne res; recordo tant sols que, al sortir, teniam lo llach á la esquerra, que l' tren anava plé á vessar, que la calor ofegaba y que, allá á un quart de tres, algú m' sacudí caritatativament pera avisarme que si prenia la via de Rorschach-Ragatz-Coira, tenia que cambiar de tren. Vol dir que ab la vetlla deahir á la nit, la matinada y lo llach passeig d' aquest de-

matí, lo esmorsar, lo sol... en fi, res, que m' he adormit: *homo sum etc.*, y qui no s' adormi llegintme, que m' tiri la primera pedra.

Per sort havia deixat la maleta á Zürich, y no portant mes que la cartera de viatje, las ulleras, lo sobretot y lo paraigua, en un moment he baixat. Lo tren debia dirigirse al O. cap á Winterthur y Zürich tancant lo cercle que jo vaig iniciar ahir al sortir d' aquesta última ciutat. Jo no l' tancaré fins demà á la tarda fentlo molt mes gran, puig si de Romanshorn á Rorschach continua la via la direcció SE. empresa desde Constansa y de Sant Margrethen á Ragatz treca al SSO., demà de Ragatz á Zürich, seguiré decididament, enfilant los llachs de Wallenstadt y de Zürich, la direcció NO.

A la estació de Romanshorn nos esperém deu minuts, que aprofito prenent notas pera rescabalarme del endormiscament. Lo moll y desembarcadero se troban costat per costat de la estació, y allí per primera vegada veig posat en pràctica lo sistema que alguns pretén aplicar al pas de Calais; es á dir, lo de grans pontons que prenen boy carregats los wagons del carril, trasbordantlos directament sobre coberta en rails *ad hoc* per medi de senzillas plataformas que compensan las petites diferencies de nivell. Romanshorn es lo port de comers del cantó de Thurgovia, y encare que sols té 3.000 habitants, los 25 vapors que solcan lo llach y las tres línies férreas de que es centre, hi mantenen un moviment y animació considerable.

Al tornar á pujar al tren, reparo ab goig que som poca gent; Deu fassa que duri, puig la calor es irresistible. Com aném costejant encara lo llach de Constansa, puch contemplarlo perfectament: es bonich sens dubte, pero no tant com lo de Ginebra. Las aigües son verdosas, molt transparentes y abundantíssimas en pesca, sobre tot en truita assalmonada, plat obligat de totas las fondas de sos márges: orientat de SE. á NO., ab 539 kilòmetres quadrats de superficie 150 metres de profunditat mixta, 276 de profunditat màxima, 398 d' altura sobre l' nivell del mar y 156 kilòmetres de perímetre, afecta la forma d' un cap de cocodrill ab la boca oberta al NO., essentne la barra inferior lo Zeller ó Untersee. Es territori neutral y, per lo extrem NE. serveix de frontera ab l' Alemanya, á la qual pertany la major part de sus riberas: com lo llach de Ginebra pera l' Ródano, lo de Constansa serveix de depurador pera l' Rhin, que al entrarhi per sa base es térbol y fangós y al sortirne per sota lo pont de Constansa, èncisa per sa transparencia.

Al arribar á Rorschach (2 h 58), altre canvi de trens y altres deu minuts d' espera: lo que 'ns portava s'en va á St. Gall y de aqui á Winterthur y Zürich com l' altre que havem deixat á Romanshorn: es verament admirable la profusió de carrils que hi ha en aquest petit pais. Rorschach es també port del llach, quinas voras abandoném á poca distància de aquesta pròspera vila pera pendres ja sense interrupció fins á Ragatz lo marge esquerre del Rhin. Aquest es lo qui serveix de frontiera entre lo cantó de St. Gall y lo Vorarlberg y principat de Liechtenstein en lo Tirol austriach.

Desde Rorschach lo paissatge cambia de aspecte completament; mentres que fins ara, paralelament al llach, las montanyas de la regió molàssica s' abaixan fins á una alsada màxima de 800 metres, entrém desde aquí en la dels contraforis (*Vorder-Alpen*) y, á mida que aném penetrant en lo interior, en la dels Alps-Alpes, de neus eternas. Altíssimas montanyas, no ja cobertas enterament de boscatje sino sembradas arreu de penyalets inmensos unas vegadas tan acostadas que la via te que obrirse pas entre las rocas, altres tant llunyanas que deixan espay sobre pera interposarse entre elles y nosaltres extensas planuras, mes en un y altre cas grandiosas, imposant y destacant sas caprichosas puntas sobre un zel puríssim; y per altra part lo Rhin superior (*Vorder-Rhein*), fertilisant ó devastant, segons las

alternativas de sa indòmita corrent, mal emprisonada en un llit de fanch y pedras, la llarguíssima y desigual vall de son nom: veus aquí lo que l' viajer admira desde lo tren tan prompte empren aquest la direcció S.S.O. cap á Ragatz.

He tingut la sort de que fos mon company de viatje en tot aquest trajecte un amabilissim coronel austriach que anava á cassar en un dels castells del princep de Liechtenstein en lo cantó dels Grisons: aquest senyor me va indicant al pas tot lo més digne de fixar la atenció y sembla que redoblà la seva envers ma humilissima persona en quant sapigué qu' era espanyol y que pertanyía, com ell mateix, al *Oesterreichischer Touristen Club de Viena*. A tant favorables circumstancies he degut lo poder ovirar dels millors punts lo doble cim del Sentis, (2,504 m.) rey del cantó de Appenzell, enclós dins del de St. Gall que tenim sempre á la dreta; lo pas ó desfiladero del *Hirschenprung* (salt del ciervo); lo castell de Werdenberg, de pacífich aspecte, ab sas parets blancas com las dels pobles de nostra costa de levant; al E. la piràmide cendrosa del Falkniss (2,567 m.) y al lluny, cap á mitjorn, lo pas fortificat de St. Luziensteig.

A las 6 h 03 arribém á Ragatz y m' despedeixo de mon excellent cicerone, que baixava una ó dues estacions més avall.

Aqui me despedeixo també dels lectors y demà 'ls hi parlaré d' aquest maravellós barranch ahont me trobo y que's una de las curiositats naturals de Suissa mènos conegudas y més dignas de cridar l' atenció.—A.

Madrit 15 de Setembre.

Los periódichs ministerials diuhen que no hi ha cap motiu de críssis, pero 'ls rumors continuan creyentse que seria parcial si acás se produhís en lo ministeri. Al efecte se citan noms de personas que entrarian á reforsar lo actual, entre ells lo senyor Quesada, perque resulta cert que no tots los ministres veuhen clar l' horisont polítich, ni plá l' camí que tenen que recorrer. Sobre aixó solsament los ministerials son los que promouhen soroll, ja dirigintse al exèrcit exhortantlo á la disciplina, ja atribuhint plans terrorífichs á las oposicions.

Diuhen que en Cánovas está tranquil tant com ho manifesta, perque 'ls generals Concha, Martínez Campos, Jovellar y altres fusionistas á qui 'l partit los ha donat la comisió de demanar lo poder, no reben la contestació que tant desitxan; ab tot, los fusionistas esperan y 'ls ministerials duptan. Jo crech que en tot cas en Cánovas tindria medis pera sortir ell voluntariament del govern, deixanthi á sos amich mes íntims ab l' objecte de descansar alguns mesos y entretenir á sos adversaris.

La infanta ha sigut batejada ab lo nom de Mercedes y altres quinse ó vint mes y ab motiu de la ceremonia ha ocorregut una nova dificultat. L' encarregat de batejarla era lo Patriarca de las Indias, pero perque fos la persona representant del Papa y la primera autoritat del clero espanyol ha prevalescut lo cardenal Moreno, arquebisbe de Toledo; per lo qual se diu 'l primer ha presentat la renúncia de son càrrec. Menos escrupulosos han sigut los gentils homes Salamanca, duch de Tetuan y altres que s' han repartit los papers que en lo bateix dels demés mortals fan los escolans, portant l' un lo saler, l' altre l' panyo, l' altre l' cotó, etc... Tot aixó no significa res per nosaltres que veyém las cosas de lluny, pero aquí ahont s' observa tant l' etiqueta, passan aquestas cosas á ser qüestions d' Estat.

En lo decret d' indult s' excluyeixen los reos de traició, lesa Magesiat, atentat contra las autoritats ó sos agents; los de falsedad, prevaricació, malversació de caudals públichs, execussions ilegals, parricidi, assassinat, robo, incendi y tots los privats que s' han perseguit sols á instancia de part, excluhintse també á tots los cómplis ó encubridors dels delictes nombrats.

A la prempsa se la *indulta* de la meytat de la pena á que 'ls periódichs hagin sigut condemnats ab anterioritat á la publicació del decret.—X. de X.

Paris 12 Setembre.

Se pot ben assegurar que lo que preocupa especialment avuy als francesos es lo Consell de ministres que deu tenirse la próxima setmana, per determinar la conducta que 's deu seguir ab las congregacions religiosas no autorisadas. Per presidirlo deixarà M. Grevy sa residència habitual d'estiu, trasladantse dos dies á Paris. Es precís que cessi 'l dualisme que sembla existeix en lo ministeri; puig mèntris la opinió del president M. Freycinet es mes ó menos contraria á la execució dels decrets de 29 de Mars, lo del ministre del Interior M. Constans, es completament favorable á ella. Per altra part, la nota aparescida en lo *Diari Oficial* negant tota participació per part del govern al document publicat en *Le Guienne* no ha desvanescut las sospitas que s'han alsat contra las idees y los sentiments propis y particulars d'en Freycinet.

Contribuix en gran manera á aquest malestar públich la actitud d'un periódich tan discutit é intransigent com *La Defensa*, órgano que es del episcopat militant y fill del intemperant M. Dupanloup, quals tradicions é impulsos continúi seguit. Aquest periódich afirma del modo mes terminant que, quan lo govern vegé impossible 'l que 'l Papa separés la causa dels jesuitas de las de las altres congregacions, encarregá al embaixador M. Desprez, que estudiés d'acort ab lo Vaticà una solució, que per doctrinaria y eclèctica pugnés satister á uns y altres. La fórmula trobada, que no es altra que la que coneixen los lectors del *DIARI*, es una victòria pels ultramontans que ab ella burlan la lley y s'escaapan de demanar la autorisació y una derrota pel partit republicà, que no pot associar-se y veu en cambi á sos enemichs los clericals disfrutar de totes las ventatges que al individuo presta la associació.

Devant d'una afirmació tan categòrica com la que fa *La Defensa*, no bastan 'notas tan incoloras é insubstancials com la del *Diari Oficial*; se necessitan obras y aquestas no poden consistir en altra cosa que en la execució franca y vigorosa, sense dubtes ni vacilacions, del segon dels decrets de 29 de Mars. O subjectarse demanant la autorisació, ó dispersar-se en totes direccions y abandonar lo territori francès. Lo pròxim Consell deurá en conseqüència decidir-se per una ó altra de las dues solucions que s'imposan. Y entre tant, puch ja adelantaryos la notició de que 's parla de M. Enrich Brisson per la presidència del Consell, en lo cas en que Freycinet se presentés en una actitud un poch indefinible.

Al mateix temps en Alger, los jesuitas se burlan de la lley y del govern. S'habian sellat las portas d'un establiment que tenian en lo carrer de la Licorne, y 'ls sellos han desaparegut, y las portas de la capella han sigut també obertes, habentse celebrat las ceremonias religiosas. Y 'l govern continua en son puesto y continua anomenantse republicà.

Lo ministeri de relacions extranjerars ha rebut del agregat francés á la cort de Pekín la notició de que 'l rey de Corea, vassall de la Xina, obria als francesos lo port de Jusan. Fins avuy, la península de Corea havia tingut sos ports tancats als europeus.—X.

Paris 14 de Setembre.

Lo dijous tindrà lloc lo consell de ministres que deurá ocuparse de la verdadera qüestió d'actualitat, ó sia, de las congregacions religiosas. Lo president de la República, Mr. Grevy, arribarà lo mateix dijous, per presidir-lo. Han sigut tantas las interpretacions donades al document publicat per *La Guienne*, y tant pocas n'hi ha hagut de favorables á M. Freycinet, que, si no sap rehabilitar-se als ulls

de la Fransa ab una conducta enèrgica en lo que respecta al decret de 29 de Mars, ningú dubta que al obrir-se las Càmaras serà derrotat per elles y tindrà de presentar la dimissió. Lo ministre del interior, M. Constans, es qui ab mes brioses y vigor sosté la política de resistència á *Outrance* al espriu faccions y conducta ilegal de las congregacions no autorisadas. Interpelat sobre lo que ab aquestas pensaban fer, contestá que no creya possible ni polítich obrar ab las congregacions de la mateixa manera ab que s'obrá contra 'ls jesuitas, debentse aixó al reduhit número dels segons y al crescut número de las primeras. Pero afeigí que estava decidit lo govern á obrar de conformitat als decrets referits; per lo que 's comensaria á procedir contra las congregacions, una per una. Expulsats los individuos maristas, per exemple, 's seguiria pe 'ls descalços y així successivament, fins que no 'n quedés una de las que volen apparentar que no fan cas de las ordres ministerials ni de la opinió unànime de la Fransa.

En Lyó s'ha inaugurat un monument alsat als soldats que moriren en la guerra del 70.

Es sumament senzill y ocupa 'l centro del Cementiri. Assistí á la inauguració una gran concurrencia que s'evalúa á unas 10,000 personas. Desde las nou del dematí estaban los voltans del Cementiri plens y atestats de gent, esperant que arribesssen las autoritats per donar principi al acte. Lo prefect del Ródano, lo general Brear, lo vice-president del Consell municipal, acompañats del consell general y del municipal y per un gran número de notabilitats de la població arribaren á las deu y ocuparen los llochs que 'ls hi estaban designats. Al entrar en lo Cementiri romperen las músicas una marxa fúnebre; després de lo qual lo prefect pronunciá un petit y conmovedor discurs alusiu al valor y patriotisme dels qui moriren defensant la patria, essent seguit luego en l'ús de la paraula per lo vice-president del consell municipal que se esmená en fer la *apologia* de Napoleón lo *petit* y encarregant á la juventut que prengui exemple dels patriotas que lo any 70, no obstant de ser venguts per los imbecils que rodejaban al emperador, derramaren sa sanch y perderen sa vida en defensa de la patria. L'acte terminá ab los crits de 'viva la República!

L'obertura de las sessions en lo Consell general de Córcega ha motivat alguns desordres promoguts per los perturbadors de sempre. Lo Consell general havia sigut fins al present favorable als bonapartistas que hi tenian majoria; pero en las últimas eleccions generals, á causa dels progressos que va fent la idea republicana, la majoria la forman los republicans; per lo que no sabenthó conformar aquells ab lo paper de vensuts, se proposan impedir ab intemperancies y demés medis, que son tant del gust dels defensors del *ordre* social, las sessions del Consell. La actitud presa per los imperialistes será altament favorable á la propagació de la idea democrática y contribuirà matar lo poch prestigi de que encara gosan en algunas localitats los bonapartistas.—X.

FESTAS EN PUIGCERDÁ.

Puigcerdá 11 Setembre.

Avuy hi ha hagut la fugida de Egipte, la dispersió ha estat quasi general, quedantse sols alguns ressagats, que aprofitantse de la vinguda á ne aquesta privilegiada vila, se proposan recorrer tota la comarca.

Varios son los correspondents de periódichs estranjers que 's trovavan aquí y quals noms no me ha sigut fàcil sapiguer.

La prempsa liberal barcelonesa estava tota representada.

De la capital de província, de Girona, hi havia lo representant de *La Lucha*, don Pau Mas. Faltan agregarhi los de una infinitat de periódichs de Catalunya y de fora de

ella, així com los dels periódichs setmanals *«La Campana de Gracia»* y *«La Esquella»*; de las Ilustracions Francesa, Espanyola, Catalana y *«La Llumanera»*, y finalment *«La Veu del Pirineu»*, que 's publica aquí, la representava son Director don Celestino Soler.

Avuy diu que han sortit passa de vuit cotxes pera Ribas; demà ab tot y ser diumenye suriran los mateixos, y es tanta la demandissa de assentos que están presos ja tots fins á dijous, de manera que per tota la setmana entrant no quedará quasi ningú de la colonia estiuena.

Dels que pujarem per las festas ne quedan molt pochs, si be que entre aquests hi ha com si diguessim lo primer de la colla ó siga l'estatuari, creador de en Gabrinyet, en mármol; lo justment celebrat don Rosendo Novas, qui marxará demà passat dilluns.

Després del llegitim orgull de aquest, natural en lo artista, al vcurer la admiració que escita en tothom lo notable treball degut á son potent geni, te de deixarlo completamente satisfet la gratitud, que ab afanyós empenyo, y sollicita bona voluntat, un á un li demostran tots los puigcerdanos sense distinció de classes ni categorías. Content pot quedar lo senyor Novas; com á veritable artista, fou després pero no ho ha sigut ab gent desagradida: l'efecte que Puigcerdá per ell guarda val molt mes que tots los mils que se podia fer pagar per la estatua. Un cor no te preu y en Novas se ha conquistat lo cor de un poble. ¡Y quin poble! lo únic, lo sol, Puigcerdá.

Nosaltres per nostra part, també estem plens de satisfacció perque en nostre caràcter de representant de aquest periódich y del de *«La Llumanera de Nova York»*, així com per la inmerescuda atenció de invitarnos particularment la Junta de festeigs, hem tingut la honra de presenciar unas festas que en vritat son un aconteixement y per molts conceptes han de ser afalagadoras per tots los que estimin la patria y la llibertat.

No hi estem acostumats, per desgracia, á veure festas semblants. L'espectacle que Puigcerdá ha donat en aquests dies es sublime y consolador, quant gracies á debilitats de tots coneigudas, los que en primera ratlla figuraven en la última sangrenta guerra civil, no sols en plena impunitat sino vivint á costa del país, insultant á las seves víctimas, Puigcerdá altiva com sempre, Puigcerdá que no 'ls temia quant á mil per hu l'atacaven, te'l valor, la energia, y la enteresa pera tirarlos ab ira lo guant cara á cara, á la descuberta en senyal de desafio, d'hent en alta veu que may mentres lo mon siga mon, transigirà vergonyosament ab los seus enemichs als que odia á mort tant en pau com en guerra.

Y es que Puigcerdá, com ja ho hem dit altres vegadas y no 'ns cansarém mai de repetirho, es un poble viril, te un bon xich de nort-americà y un bon tros de suís y per lo tant se coneix y te la conciencia de sí mateix y sap be y no ho obliga, que per anar envers del deber, de la justicia y del progrés no's pot fer cap torta, s'ha de caminar sense vacilacions y ab lo cap alt per lo camí de la llibertat.

Y Puigcerdá ha fet mes encare; com al bon pagador no li dolen prendas, ab perpetuar per una eternitat á un héroe que no escaseja sa sanch ni sa vida pera lliurar á la patria dels horrors del absolutisme, ha volgut honrar al mateix temps á las arts y ha fet que 'l marmol commemoratiu pugnés dir á las naçions cultas que Espanya te un génit, que Catalunya te un Rossendo Novas.

Un frenètic picament de mans á Puigcerdá y un altre á n'en Novas volem consignar que plens d'entusiasme tributém avans de donar per terminada la nostra tasca.

Ja dit aixó s'ha acabat la nostra missió.—Rossendo Arús y Arderiu.

Tarragona 13 de Setembre. (1)

Ahir á las deu del matí se celebrá la festa del Certámen de *Lo Bolit* en lo saló-teatro dels *Camps*, per qual festa arrivaren de Barcelona, los senyors Verdú, Fontova, Comabella, Garriga y Lliró, Cort y lo director de *La Bordadora* senyor Brugarolas.

Comensá l' acte ab unes breuas paraulas del president de la Societat, senyor Roig, segunt lo discurs del de Jurat, senyor Martínez y del secretari senyor Solé, que foren aplaudits.

Se passá després á obrir los plechs de las composicions premiadas, resultant guanyar lo primer premi, consistent en una flor artificial, *La cansó de la son*, del senyor Joseph Verdú, que elegí presidenta de la festa á la senyora donya Marina Nolla de Obiol, que fou rebuda ab aplauso. Llegí la composició son mateix autor, que va fer riurer al pùblic, com també los accésits á dit premi, *Lo nas*, del senyor Casademunt, y *Tú y jo*, del senyor Comabella.

Dels demés premis y accésits, ne foren guanyadors los senyors Saperas (pseudónim que s' atribueix á un llorejat poeta de Reus), que obtingué'l Bólit de plata, ab la descripció de *Lo Senyor de Tarragona*, que llegí ab maestría'l senyor Pere Anton Torres, qui obtingué la Gralla de plata, qual *Festa major* llegí ell mateix, essent abduas molt aplaudidas; obtenint accésits los senyors Comabella, Fontova y Garriga, llegidas per lo senyor Brugarolas y sos autors respectivament.

Guanyá'l regalo de boda lo senyor Garriga, ab l'*Anar á vistas*, y l' accésit lo senyor Cort, ab *Las vistas de la Roseta y en Toni*, que llegiren sos autors.

La ploma de plata, la obtingué lo senyor Artur Masriera, ab la descripció de *La nit de Sant Joan*, y 'ls accésits los senyors Cort y Fontova, que llegiren sos autors.

La mona de plata, la guanyá lo senyor Garriga, per sa oda *Al jovent català*, essen los accésits dels senyors Cort y Masriera.

La copa de plata, la obtingué lo avans citat senyor Verdú, ab los *Laments d'un targt* y un accésit, guanyant los altres los senyors Cort y Benhajas.

Finalment, lo premi dels aucells de paper, lo guanyá lo senyor Berga, regent de la impremta de *La Opinion*, y l' accésit lo cone-gut actor de Sans, senyor Gonzalez, acabantse l' acte ab un discurs de gracies, que també aplaudí lo pùblic qu' era molt numerós, ab tot y ser la entrada pagant com per altre funció de teatro.

Se doná després un rich dinar á la catalana als poetas premiats, ahont se pronunciaren alguns brindis entusiastas, encaminats tots al enaltiment de las lletras catalanas.—*Lo Corresponsal*.

(1) Rebuda ab retrás.

Caldas de Montbuy 15 de Setembre.

Pocas notícias novas y d' interès puch comunicar avuy. La qüestió del emplassament d' un nou cementiri apesar de ser la que ab mes urgencia reclama resolució, sembla que dormi lo somni dels justos, sens que per are nostres administradors pensin trencarli l' son.

L' entusiasme que 's va despertar ab la inauguració del carril ha sigut com un foch fàtuo; s' ha apagat com una flamarada de pólvora. La experiència m' induchia á desconfiar d' ell, y no m' enganyava. Aquí tot lo útil y digne 's deixa oblidat, si de sa resolució no 'n pot resultar un profit positiu y directe per certs caciques que tot ho trafican y manosejan. Aixís s' esplica que 's hagi deixat perdre'l gas, substituïntlo (y encar no sempre) per fanals de petroli que no despedeixen mes llum que un lluquet; que 's deixi al matadero empestar al poble ab sas emanacions corrompidas, y que no 's continuin las obras de las escolas municipals, quals parets llensan á perdre 'ls vents y las plujas.

Lo únic positiu que habem obtingut des de la explotació del carril, es las aceras en la

Carretera y Arrabal y encare aixó á mitxas, puig si be está allisada la rasant, falta la colocació dels adoquins.

Per lo demés, estem en plena temporada y 'ls establements están curulls de banyistas. Aixó y 'l bon aspecte que presenta la cullita del ví y principalment la del oli, ha animat á tothom y en conseqüència 's prepara una *Aplech lluhidíssima*, sabentse que 'l *Cassino Caldense* te contractada per cinch balls la orquesta «dels Escalas.»

Eleccions aquí no han degut fersen, mes tinch indicis de que quan hagin de celebrarse las municipals, hi pendrà part personas de posició y carácter. Si aixó es veritat, no dupio que 'ns dotarán d' un ajuntament digne, que sia la representació genuina de nostras aspiracions e interessos, y no de una corporació com la actual, composta d' individuos qual ofici y posició no 'ls permeten ser del tot independents ni tenir la instrucció que 'l càrrec requereix.—*Lo Corresponsal*.

Correu de provincias

Múrcia, 14.—En la primera corrida de toros verificada lo diumenge, lo gobernador s' incautá de tot lo diner que habian cobrat de mes los revendedors de bitllets y 'l entre-gá als pobres.

Málaga, 14.—En lo camí de Casabermeja sigue trovada l' altre dia per uns caminants una dona mitx morta de fam y á son costat un noi de nou anys que havia tingut la desgracia de ferirse a una ampolla. Mare y fill varen ser socorreguts generosament.

Tarifa, 14.—Tota aquesta campinya va quedant sense gent, á causa d' una gran epidèmia de calenturas que s' ha desarrollat.

Secció Oficial.

Companyia dels ferro-carrils de Tarragona Barcelona y Fransa—Se posa en coneixement del pùblic que desde l' dia 26 del mes actual lo tren número 8 que sortia de Vilafranca á las 5h 12m de la tarde, adiantarà sa sortida efectuantla á las 3h 30m de la tarde.

Barcelona 12 Setembre de 1880.—Lo Secretari, Miquel Victoriá Amer.

Administració principal de correus de Barcelona.—*Lista de las cartas, impresos y mostros detinguidas en aquesta administració principal per falta de franqueo en lo dia de la fetxa.*

Joseph Pujol, Barcelona.—Eusebi Mercadé, Tárrega.—Manel Quer, San Pere Pescador.—Joseph Anton de Uriguén, Bilbao.—Tomás Avelló, Palafrugell.—Jovita Feliner, Saragossa.—Pere Albiare, Maella.—Dominina Alberti, Azcoitia.—Francisco de A. Juní, Mataró.—Joseph Joana y Lluch, Manresa.—Fernando Holm, Madrid.

Barcelona 14 Setembre de 1880.—Lo Administrador principal, Lluís María Zavaleta.

Cos de Telégrafos.—*Telégramas rebuts en lo dia de la fetxa y detinguts en dita oficina per no trobarse á sos destinataris.*

Valencia. Teresa Gonzalez, fusteria, Alcoyana Santa Madrona.—Catania. Distallevi, sens senyas.—Vilafranca Panadés. Esteve Baltasar, Aitalto, 33, primer.—Palacio. Lopez de Castilla, sens senyas.—Hamburg. Vniliig, id.—Cardiff. Mitjans Montey, idem.

Barcelona 15 Setembre de 1880.—Lo Director de la Secció, Orestes de Mora.

Defuncions.—*Desde las 12 del 15 á las 12 del 16 de Setembre.*

Casats, 1.—Viudos, 1. Solters, 4.—Noys, 5.—Aborts, 2.—Casadas, 1.—Viudas, 1.—Solteras 2.—Noyas, 4.

Naixements.—Varons 3.—Donas 10.

Secció Comercial**PORT DE BARCELONA**

Embarcaciones entradas en lo dia deahir

De Christiansund vapor Noruego bormgen, aq blat.

De Cien fuegos y Marsella polaca bella Dolores en lastre.

De Sevilla y escalas vapor Laffite ab blat.

Ademés 8 barcos menors ab efectes.

Despatxadas

Pera Palma polaca goleta Luisa ab efectes.

Id. id. pailebot Antonietta.

Ademés 11 barcos menors ab efectes.

Sortidas

Pera Tárragona vapor francés Minisba.

Id. Marsella vapor Asturias.

Id. Newpott vapor inglés City of Exeter.

Id. Lòndres vapor Daoiz.

Id. Marsella vapor Càmara.

Id. Terranova polaca italiana Industria.

Id. Tarragona goleta noruega Avancé.

Id. Montevideo bergantí goleta Prim.

Id. Cette vapor Correo de Cette.

CAMBIS CORRENTS

DONATS PER LA JUNTA DE GOVERN DEL COLLEGI DE CORREDORS REALS DE COMERS DE LA PLASSA DE BARCELONA LO DIA 16 DE SETEMBRE DE 1880.

Lòndres, 90 d. fetxa, 48'00 per 5 ptas.

París, 8 d. vista 5'01 1/2 p. per id.

Marsella, 8 d. vista, 5'01 1/2 p. per id.

8 DIAS VISTA.

	8 DIAS VISTA.	DIAS VISTA	
Albacete . . .	1 3/4 dany.	Málaga..	1 1/4 dan.
Alcoy . . .	1/2 »	Madrit..	1 1/4 »
Alicant. . . .	3/8 »	Murcia..	1 1/2 »
Almeria. . . .	1/2 »	Orense..	3/4 »
Badajoz. . . .	1/4 »	Oviedo..	3/4 »
Bilbau. . . .	1/4 »	Palma..	3/4 »
Búrgos.. . .	3/4 »	Palencia..	3/4 »
Càdiz. . . .	1/4 »	Pamplona..	3/4 »
Cartagena. . .	1/2 »	Reus.	1 1/2 »
Castelló. . . .	3/4 »	Salamanca.	7/8 »
Córdoba. . . .	3/8 »	San Sebastiá.	3/4 »
Corunya. . . .	1/2 »	Santander.	1 1/2 »
Figueras. . . .	5/8 »	Santiago.	1 1/2 »
Girona. . . .	5/8 »	Saragossa.	1 1/2 »
Granada. . . .	1/2 »	Sevilla.	1 1/4 »
Hosca. . . .	3/4 »	Tarragona.	3/8 »
Jeres. . . .	3/8 »	Tortosa.	3/4 »
Lleida. . . .	5/8 »	València.	3/8 »
Logronyo. . . .	7/8 »	Valladolit.	5/8 »
Locra. . . .	7/8 »	Vigo.	1 1/2 »
Lugo. . . .	3/4 »	Vitoria.	3 1/4

EFFECTES PUBLICHS.

Tit. al port. del deute cons. int. 21' d. 21'02 1/2 p.

Id. id. esterior em. tot. 21'30 d. 21'40 p.

Id. id. amortisable interior, 43'35 d. 43'65 p.

Ob. pera sub. à fer-car. de totas em. 42'90 d. 43'15 p.

Id. del Banch y del Tresor, sèrie int. 100'25 d. 100'50 p.

d. id. esterior, 100'15 d. 101'65 p.

Id. Tresor sobre prod. de Aduanas, 99'50 d. 99'75 p.

Id. del Tresor Isla de Cuba 93' d. 93'25 p.

Cedulas del Banch hipotec. d' Espanya, d. p.

Bonos del Tresor 1.ª y 2.ª sèrie 99'25 d. 99'50 p.

Accions del Banch hispano colonial, 131'75 d. 132' p.

ACCIONS.

Banch de Barcelona, 147' d. 147'10 p.

Societat Catalana General de Crédit, 189'50 d. 190' p.

Societat de Crédit Mercantil, 39'85 d. 40' p.

Real Comp. de Canalització del Ebro, 12'75 d. 13' p.

Ferro-carril de B. à Fransa, 124'75 d. 125' d.

Id. Tarrag. à Martorell y Barcelona, 229' d. 229'50 p.

Id. Nort d' Espanya, 74'6 d. 74'85 p.

Id. Medina del Campo à Zamora y de Orense à Vigo 73'15 d. 73'85 p.

d. Valls à Vilanova y Barcelona, 46' d. 46'50 p.

OBLIGACIONS.

Empréstit Municipal. 100' d. 100'50 p.

» emissió 1 er Janer 1880, 95' d. 95'25 p.

» Provincial, d. p.

Ferro-carril de Barc. à Saragossa, 111' d. 111'25 p.

Id. id. id.—Sèrie A.—61'25 d. 61'75 p.

Id. id. id.—Sèrie B.—(2. d. 62'50 p.

Fer.-car. Tarrag. à Barc. y Fransa, 105'25 d.

SECCIÓ DE ANUNCIS

AL GUST INFANTIL.

41, Argenteria, 41.

Están de enhorabona los pares de familia.

Acaba de obrirse un establecimiento de sastrería, especial para noys. En ell se trobará un variat assortit de trajes de tots gustos y para todas edats, es-sent sos preus mes que baratos.

Als col-legis grans rebaixas.

AL GUST INFANTIL

41, ARGENTERIA, 41.

VENEREO Y SÍFILIS

Lo metje Pueyo assegura sens operacions, molestias ni conseqüencias, sa prompta y radical curació en toutes sas formes, sens que son inofensiu y probat tractament deixí lo menor dupte per desitjar á la vritat de lo exposat.—Consultas de 9 á 1 y de 6 á 9—Sant Pau, 12, primer.

Los facultatius D. Vicens Biader y D. Francisco de P. Collell, metjes especialistas en las enfermetats venéreas y sífilíticas y de la dona, han obert son gabinet en lo carrer de la Canuda, núm. 1, segon.—Consulta de 10 á 11 y de 3 á 5.

Fàbrica de guants al per major, de Enrich Tramullas.—Nota de preus; guants de cabritilla para caballer y señora de 2 botons, á 68 rals dozena.—Banys Nous, 13.

Es innegable que 'ls numerosos é importants resultats que de la ESSENCE DE SARSA se obtienen com atemperant y depuratiu, han de esser, si cab, mes promptes y eficassos quant en sa preparació s' han empleat los millors y mes moderns aparatos que recomana la ciencia. Al recomenar, donchs, nostra

ESSENCIA
DE

Zarzaparrilla--Vehil.

ho fem segurs de sa inmillorable preparació y de que 'l pacient ha de trobar en ella remey á las enfermetats herpéticas, reumatismes, escófulas, tumors, escorbut, y enfermetats de las vias urinarias.

De venda en la farmacia de son autor, Vidrieria, 2 y 4 Barcelona, y en las principals d'Espanya, América, y Portugal

CONSULTA

del Doctor Vidal Solares de las facultats de Medicina de Madrid y Paris.—Especialista en las enfermetats dels noys y de las donas.—Antich metje extern per oposició dels Hospitals següents de Paris: Pitié dedicat al tractament de las malalties de la matris. Enfants malades ó casa de criaturas malaltas y Des Cliniques dedicat á las donas embarasadas y paridas.—Rep de 2 á 5: los dias festius de 9 á 11 del dematí.—Cárme, 3, principal.

†

ENTERROS, FUNERALS Y ANIVERSARIS

ANUNCIATS PER AVUY 17..

Donya Josepha Colomer y Casabayó.—Funeral y missas á las 10 matí, en Sant Joseph (Santa Monica.)

MORENAS.

Se curan radicalment per rebel·das que sian á tot altre medicament, ab la pomada «Rite» basta un sol pot per curarlas.

Se ven en Reus, en casa D. Tomás Rite, carrer de Sant Pere Alcántara, número 36, y s'envia franch de ports remitint son import en llibrassa del giro mútuo.

Preu d' un pot, 5 pessetas.

Rajolas de Valencia

cairó de la Bisbal (loseta) y obra de adorno, á preus de fàbrica. — Gran depòsit, Rech, 18.

ARA ES POSITIU.

Los ulls de poll y duricias se curan á voluntat del pacient ab l' Elixir de Garriga.

De venda en sa ofissina, carrer de Sant Antoni Abat, n. 25.

GANGA.

Se venen dues casas novas situadas en l' Ensanxe d' aquesta ciutat, juntas ó per separat. Tenen jardí y agua viva.

Donarán rahó en la llibreria de Teixidó y Parrera, carrer del Pi, número 6.

GRAN FÀBRICA y depòsit de buatas: preus sumament mòdichs. Carrer Basea, núm. 44, primer. Maria Torns y fill, Barcelona.

LLISSONS

pera la confecció de tota classe de flors artificials.

ESTABLIMENT DE FLORISTA

RAURICH 17, 1.er

AIXEROP DE QUINA FERRU-

GINÓS. Es lo tipo de medicació tònica recon-stituyent. En las malaltías del ventrell, digestions difícils, pobresa de sanch, perdua de gana y debilitat general; aquest aixerop dona resultats profitosos en poch temps—Ampolla 12 rs.—Farmacia Aguilar, Rambla del Mitj. 1

FERRO DIALISAT CASES.

Recomenat per la classe médica contra la anèmia, clorosis, estenuació, debilitat, leucorrea, etc., Aventatja 'ls demés preparats de ferro per no tenir olor sabor ni ennegrir jamay las dents, essent tolerat per los estòmachs mes delicats. Reemplassa ab ventatja al Ferro Bravais.

Al per major, Farmàcia de Aviñó y Cases, plassa de la Llana, 11.—Barcelona: Al detall en quasi totes las farmàcias.—Preu 3 pessetas pot.

PREMSAS

pera vi y oli. ESTRUJADORAS, SINIAS-ROSA-RIS, nou sistema. Vigas doble T de 0m25, 0m30, 0m35 y 0m40 d' altura.
Tallers de L. DUGROS Jne. Borrell, 32, Barcelona

GUANO-ESTRUCH

APLICABLE A TOTS LOS CULTIUS.

No esterilisa las terras y produheix las mes abundantas collitas.

Premiat en dotze exposicions nacionals y extranjeras.

Dirigirse als senyors Andreu Estruch y companyia, Ronda Sant Pere, 176; ó á sos representants en las principals poblacions agrícolas.

TELEGRAMAS.

Notícies del exterior

Segons los darrers telegramas dels diaris extranjers.

Trovalla de mal genero en Londres.—Los trevalladors del carril han trobat sobre la via férrea prop de Buskey, estació de London-North-Western-Railway á mes 16 milles de Londrés, un paquet contenint unas quatre lliuras de dinamita, unit á un cartutxo de pólvora colocat sobre 'ls rails, de manera que al pas del tren podia encendrers.

Lo tren exprés ha partit pe'l mitx lo cartutxo de la pólvora sense que per fortuna s'inflamés, evitant aixis un accident de fatals resultats.

La justicia ha obert una informació.

Vapors al Montenegro.—Lo vapor *Sant Guisto*, del Lloyd austriach, avuy 13 ha arribat á Ragussa pera posarse á las órdes del príncep de Montenegro. També han arribat los acorassats francesos *Friedland* y *Suffren*. La flota internacional es complerta. Se compon de vint embarcacions, ab una dotació de 7.000 homes y 136 canons. Hi ha un vice-almirant y quatre contra-almirants.

Las Cámaras suïsses.—Se han reunit en Berna las Cámaras federals per ocuparre de la qüestió de revisió de la constitució federal.

M. E. Arago, embajador de la República Francesa en Berna y M. Kern, ministre de la confederació suissa en Paris, han assistit á la sessió.

Dená dimars 15, lo consell dels Estats elegerá la comissió encarregada de la qüestió de revisió.

Embaixada de Turquia en Paris.—Se diu que la Porta pensa nombrar embajador en Paris á Essab-bey, antich embajador en Viena. Seguint la costum, se ha demanat la vénia del govern francés.

Telegramas particulars

Madrit 16, á la 2'30 matinada.—Han sigut denunciats los periódichs «El Eco de Madrit», «El Siglo», «La Nueva Prensa» y «El Constitucional».

La *Gaceta* publica una real ordre senyalant per encabessament de consums al poble de Pontons, la cantitat de 2,172 pessetas.

Bolsí.—Consolidat, 20'92.

Madrit 16, á las 5'15 tarde.—Se ha celebrat un suntuosíssim funeral per lo tinent y lo soldat del cos de Ingenieros que moriren

en la catástrofe de Logronyo, habent assistit una concurrencia extraordinaria en la que hi figuraban molts generals.

Lo Papa ha beneficiat avuy la panera destinada á la príncesa Mercedes.

Bolsa.—Consolidat, 21'00.—Bonos, 100'10
—Subvencions, 43'75.

Madrit 16, á las 5'45 tarde.—Lo general Quesada ha marxat en lo tren exprés.

Lo Consell de ministres s'ha ocupat breument de las propostas de gracies, d' assumptos dels ministeris de Foment y d' Ultramar, y dels nombraments de gobernadors militars de Salamanca y Jaen, pera cuals puestos han sigut respectivament nombrats los brigadiers senyors Caldet y Labara. Lo consell s'ha suspès perque S. M. lo Rey debia assistir al funeral per los Ingenieros morts en Logronyo.

Madrit 16, á las 5'50 tarde.—*La Mañana* publica un notable article, en lo que censura 'l decret d' indult á la premsa, dihent que la posa en iguals condicions que als reos de delictes comuns y deduhint que 'l decret favoreix á la premsa tradicionalista, pero no á la liberal.

Al entero del senyor Mayans hi han corregut notabilitats políticas de tots los partits, gran número de senadors y diputats y 'ls presidents del Senat y del Congrés.

Madrit 16, á las 6 tarde.—*Londres*.—Lo Standard assegura que Russia subvencionará á Montenegro pera combatrer als albanesos.

Lo jefe de las esquadras ancladas en Ragussa ha enviat avuy un ultimatum intimant la entrega de Dulcigno.

Viena.—Se considera un fet la aliança de Alemania, Italia y Austria.

Madrit 16, á la 6'15 tarde.—S'ha acordat la concessió de grans creus de Carlos III als generals Cevallos, Despujols, Antequera y Montenegro, los dos últims consellers d' Estat.

Madrit 16, á las 8'30 nit.—Demá se celebrarà un nou Consell de ministres pera ultimar los assumptos que en l' anterior quedaren pendents.

S'ha descubert en Abadiano, Provincias Vascongadas, un depòsit de armas y uniformes nous pera 'ls carlistas.

La Correspondencia nega que 'ls capitans generals hagin elevat cap protesta al jefe de palacio ab motiu de la qüestió de etiqueta palaciega.

Madrit 16, á las 9 nit.—Los consellers del Banc d' Espanya s'han suscrit per 500 rals cada un, en favor de las víctimas de la catástrofe de Logronyo.

S'ha concedit llicència temporal al governador de Barcelona.

Se parla d' un descarrilament ocorregut en

NO MES CABELL BLANCH

AYGUA DE LLADO

Pera tenyir lo cabell sens tenir que retarlo avans ni després. No taca 'l cútis ni perjudica la salut: preparació sens igual, que mullantlo dues ó tres vegadas al mes augmentan la fortalesa y deté sa caiguda, tornant lo cabell canós á son primitiu color. Se garantisa son bon resultat: á 2 y 4 pessetas ampolla. Carrer de la Boqueria, 26, primer, Barcelona.

CURACIÓ DE LA TÍSIS

Mendizabal, 8, tercer, segona porta.

la línia del Nort, de resultas del qual han resultat varis desgracias, pero s' ignoran los detalls.

Demá s' embarcarán en Cádis ab destino á Mahó tots los deportats cubans.

Madrit 16, á las 9'30 nit.—Se ha autorisat á las familias dels deportats cubans que resideixen en las illes Chafarinas, pera que pugan trasladar-se á Mahó per conta del Estat.

Paris 16.—(Per lo cable).—En lo Consell de ministres extraordinari que se ha celebrat, se ha posat de manifest la divergència de opinions que existeix entre 'ls senyors Freycinet y Constans, asegurantse que demá apareixerán algunes resolucions importants sobre la qüestió de las Congregacions.

Cairo.—Está de retorn lo Khedive. Reina gran ansietat respecte á inundació del Nil que se espera.

Diuhen de Ragussa que lo 20 del actual se encarregarà lo vice-almirant anglés Seymour del mando general de la flota combinada. Lo avis «Helicon» que forma part de ella, ha rebut órdre de practicar un reconeixement en aguas de Dulcigno. De la esquadra austriaca sols hi penderán part en la demostració dues fragatas acoradas.

BUTLLETÍ ASTRONÒMIC

per I. Martí Turró. 16 Setembre 1880

ESTRELLAS al MERIDIÁ	Polar.	Aldebará	Cabra.	Rigel.
1h 30' M	4h 45' M	5h 23' M	5h 24' M	
Bertelgeuse.	Sirius.	Castor.	Procyon.	Régulus
6h 24' M	6h 55' M	7h 42' M	7h 49' M	10h 17' M
Espiga.	Arturo.	Antares.	Wega.	Altair.
1h 34' T	2h 26' T	4h 38' T	6h 48' T	8h 00' T

PLANETAS y constelacions en que's troba.	Mercuri.	Venus.	Marte.	Júpiter.
Vrigo.	Virgo.	Virgo.	Virgo.	Piscis.
Urano.	Neptuno.	Sol.	Sol.	luna.
Aries.	Leo.	Aries.	Leo.	Sagitt.

Imprenta de «La Renaixensa», Xuclá, 13.